

Forældrepjece om sprogtilegnelse

A B C D E F G
H I J K L M N
O P Q R S T U
V

A B C D E F G
H I J K L M N
O P Q R S T U
V

Du læser denne pjece, fordi du er forælder til et barn i Lystrup-Elsted Dagtilbud. I Lystrup-Elsted Dagtilbud. God læselyst.

Børn lærer sprog, fordi de fra begyndelsen er sociale væsner, der er indstillet på kommunikation med omgivelserne. Sproget er vores indgang til at forstå den verden, vi lever i, og til at omgås andre mennesker.

Børn tilegner sig det sprog, der er mulighed og behov for, og ved at høre det og bruge det i samspil med andre. Derfor er vi som voksne vigtige rollemodeller for vores barn, fordi barnet spejler sig i, hvad vi siger og gør.

Den vigtigste periode i et barns sproglige udvikling er perioden 0-6 år. Her er det meget vigtigt, at du som forælder tager aktivt og bevidst del i dit barns sproglige udvikling. Barnet bruger alle sine sanser for at forstå verden og bruger desuden sproget som tilgang, når det skal lære nye ting.

Sprogforståelse og ordforråd

Dit barn udvider sit ordforråd og forbedrer sin sprogforståelse, når det oplever nye ting og får nye erfaringer.

Når dit barn spørger om noget, kan du svare uddybende, i stedet for at svare ja, nej, måske. På den måde hører barnet flere ord. Du kan på samme måde sætte ord på handlinger og følelser. For eksempel "Nu giver jeg dig jakke på og så lyner jeg lynlåsen" eller "jeg kan se, du er rigtig glad/ked af det/bange/ vred" m.v.

I kan lege sproglege, som indeholder forholdsord, f.eks. foran bagved, ovenpå osv.

Det er vigtigt at være en god rollemodel ved at tale tydeligt, forklare ord, vente på svar osv.

Højtlesning

Lær dit barn at blive "bogvant" ved at starte med bøger og højtlesning allerede i

Det kan du gøre for at stimulere dit barns sprog:

- Tal med dit barn om noget det har oplevet eller om noget der skal ske
- Sæt ord på det I laver fx "nu skal du have sko på", "nu lyner jeg din jakke"
- Hav øjenkontakt med dit barn, og giv dig god tid, når I taler sammen
- Leg med dit barn
- Syng med dit barn, brug rim og remser, det sætter ekstra fokus på ords lyde
- Brug mange forskellige ord. Børns ordforråd vokser, jo flere forskellige ord de hører. Du kan godt bruge svære ord, bare du forklarer dem.
- Læs højt for dit barn, gerne hver dag
- Se børnefjernsyn sammen med dit barn og tal sammen om det, I ser
- Vær opmærksom på, når dit barn forsøger at indlede en samtale med dig og vær nysgerrig, når I taler sammen
- Vær opmuntrende – det styrker selvværd, selvtillid og giver tale lyst
- Et godt modersmål er vigtigt for dit barn. Tal derfor med dit barn på det sprog, du er bedst til.

seksmånedsalderen. Bøger stimulerer sprog, ordforråd og fantasi samt udvikler barnets begreber, så det er rigtig godt, at barnet har adgang til bøger hjemme. Barnet får også en forståelse for sammenhængen mellem tale og skrift. Barnet læser billeder, før det læser ord. Det er billederne, der lukker bogen op for barnet. Til de små børn er pegebøger, hvor I sammen kigger på billederne med til at støtte og udvide barnets ordforråd samt styrke barnets begreber.

I højtlesningen lærer barnet indirekte om fortællingens opbygning. Find gerne et emne, der interesser barnet ud fra dets alder, og læs gerne barnets yndlingshistorie så mange gange, at barnet næsten selv kan genfortælle historien.

Du har den vigtigste rolle for dit barns sproglige udvikling!

Gentagelser er vigtige for at lære. Når barnet kender bogen, har det lettere ved sprogligt at tale om, hvad der sker.

I kan søge inspiration til højtlesning på bibliotekets hjemmeside <https://www.aakb.dk/>

Leg med skrift

At lege med skrift giver dit barn vigtige erfaringer med skriftsproget, og hvad det kan bruges til.

Dit barn vil gerne efterligne dig, når du skriver. Fx ved selv at skrive med "kruseduller", tegn eller bogstaver.

- Lad dit barn fortælle, hvad det har skrevet.
- Lad dit barn være med til at skrive, fx huskesedler, postkort, beskeder og på computer og iPad.
- Anerkend dit barns måde at skrive på uden at rette. Det handler om lyst, glæde og interesse.
- Leg med bogstaver og tal, fx magnetbogstaver på køleskabet og klodser med tal og bogstaver.

Det ved vi

- Samtale stimulerer sproget 6 gange mere effektivt end almindelig højtlesning og enetale fra voksne.
- Læsning med samtale er ikke alene godt for børns sprog, men styrker også evne til at koncentrere sig, lære og lytte.
- Et barns læsefærdigheder som 11-12-årig afhænger af den mængde ord, barnet kender når det er 3 år.

Hvis sproget er svært

Der kan være stor forskel på, hvordan børns sproglige udvikling forløber, og alle børn udvikler sig ikke i samme tempo. Det er samtidig også vigtigt at være opmærksom på, om et barn har brug for særlig støtte til at udvikle sit sprog, da et mangelfuldt sprog kan give vanskeligheder, når barnet skal kommunikere med andre.

Barnets hørelse har stor betydning for den sproglige udvikling. En del børn lider af tilbagevendende mellemørebetændelse med periodisk hørenedsættelse som følge. Er I som forældre bekymrede for, om jeres barn hører optimalt, kan I få barnets hørelse undersøgt af en ørelæge.

Hvis der er forsinkelse eller vanskeligheder i barnets sprogudvikling, inddrages du som forælder i afdelingens samarbejde med en talepædagog.

Sprogvurdering

Det fremgår af dagtilbudsloven, at kommunen skal sprogvurdere alle 3-årige, hvis der er en formodning om behov for ekstra sprogstimulering. Herudover har byrådet i Aarhus kommune i 2016 vedtaget, at alle 3-årige skal sprogvurderes for at kunne følge

barnets sproglige udvikling og hvis der er behov for det, tilbyder vi støtte. Sprogvurderingen foretages i perioden mellem at barnet er 2 år og 10 måneder og til og med 3 år og 4 måneder. Som oftest vil sprogvurderingen foregå lidt efter, at barnet starter i børnehaven.

Du vil som forælder blive informeret om sprogvurderingen, før dit barn sprogvurderes. Du vil få udleveret pjecen Sprogvurdering og Sprogstimulering af 3-årige. Du kan læse mere på [Aarhus kommunes hjemmeside](#).

Efter sprogvurderingen vil du/I som forældre blive inviteret til et møde, hvor I vil blive orienteret om resultatet, og der vil ud fra dette blive arbejdet videre med stimuleringen af dit barns sprog. Viser sprogvurderingen, at der er behov for en fokuseret indsats, vil der blive tilrettelagt en indsats for dit barn. Denne indsats vil ske i samarbejde med dig som forælder. Sprogstimulering kan både foregå på planlagte tidspunkter for små grupper og i dagligdagens aktiviteter og rutiner sammen med andre børn på stuen, på tur eller på legepladsen.

HUSK jo mere du taler, leger og læser med dit barn, jo bedre et sprog får det – og jo bedre muligheder får dit barn også for at lære, når det skal i skole.

Sprogarbejdet i Lystrup-Elsted Dagtilbud

I dagtilbuddet foregår der en målrettet indsats for at udvikle børnenes sprog. Der arbejdes med de generelle sprogfærdigheder som ordforråd, sprogforståelse, det at kunne kommunikere hensigtsmæssigt, det situationsuafhængige sprog og sproglig opmærksomhed.

Vi arbejder ud fra de ti understøttende sprogstrategier sammen med børnene:

1. Følg barnets interesse
2. Brug åbne spørgsmål
3. Vent på barnets svar
4. Fortolk og udvid, hvad barnet siger
5. Hjælp barnet med at sætte ord på
6. Forklar ord, barnet ikke kender i forvejen
7. Relater til noget, barnet kender
8. Udnyt de sproglige kompetencer, barnet har i forvejen
9. Ret ikke barnets fejl direkte
10. Leg med sproget, når det er muligt

Sprogvejledere

I Lystrup-Elsted Dagtilbud har vi uddannede sprogvejledere, som er med til at sikre, at der i alle afdelinger arbejdes bevidst og målrettet med barnets sproglige udvikling.

I alle afdelinger planlægger vi aktiviteter og fælles oplevelser, der giver næring til nye ord. Vi arbejder med sproglige og sociale spilleregler. Hvordan kommer man fx med i en leg? Vi opfordrer barnet til at fortælle om det, der er sket, og det, der skal ske. Ligesom vi læser, synger, rimer og meget andet. Sproget udvikles i meningsfyldte aktiviteter og samtaler med nærværende voksne og i barnets vigtigste aktivitet – legen.

Har du spørgsmål til dit barns sproglige udvikling eller er i tvivl om, hvordan du kan stimulere dit barns sprog, er du altid velkommen til at spørge personalet i dit barns afdeling.

Barnets sprogønske

Læs for mig, far – læs for mig, mor.
Selvom jeg endnu ej siger et ord.
Fortæl mig om verden, når vi går en tur.
Sig, når du ser, jeg har brug for en lur.
Tal når vi leger, og når jeg får mad.
Syng mig en sang, når du gi'r mig et bad.
Dit sprog bli'r mit sprog, hvis du ikke tier.
Jeg elsker din stemme og alt, hvad du si'r.

Af Anne Lindhard frit efter Dr. John S. Hutton

Understøttende sprogstrategier

BRUG ÅBNENDE SPØRGSMÅL

Kan I huske hvad bogen handler om?

Hvad er det Axels far gør med Axels

Om en dreng der hedder Axel

FØLG BARNETS INTERESSE

Det lyder dejligt - hvad lavede I så?

Jeg var hjemme hos morfar i går

HJÆLP BARNET MED AT SÆTTE ORD PÅ

Jeg skal bruge sådan en.....?

Hvad skal du bruge den til?

Hjulet er gået af.....

Er det en skruetrækker du skal bruge?

VENT PÅ BARNETS SVAR

.....
? ? ? ? ?
banan

Hvad har du i din madkasse??

FORTOLK OG UDVIDE HVAD BARNET SIGER

Kat!

Ja, det er en kat. Så du at katten løb op i træet

RELATER TIL NOGET BARNET KENDER

Hvad er en moster?

Det er en mors søster - har du en moster?

moster Hanne? - er moster Hanne så min mors søster?

FORKLAR ORD BARNET IKKE KENDER I FORVEJEN

Kender du andre biler?

det er en lastbil. - Ved du hvorfor det hedder en lastbil?

Se, en stor bill

UDNYT DE SPROGLIGE KOMPETENCER BARNET HAR I FORVEJEN

Hvilken form har din madkasse?

Hvordan firkantet?? Er den kvadratisk eller er den rektan-

FIRKANTET!!!

LEG MED SPROGET NÅR DET ER MULIGT

EN TO STRØMPER OG SKO
TRE FIRE
DET ER LØGN
HVAD JEG SIGER
FEM SEKS

RET IKKE BARNETS FEJL DIREKTE

Lullemanden bor oppe på loftet

ja, julemanden bor oppe på loftet.

PAKKEN
SPROG